

Człowiek i zwierzęta

Zestawienie bibliograficzne w wyborze

I. DOKUMENTY ZWARTE

* Davies Nicola. Kupa : przyrodnicza wycieczka na stronę. -- Wyd. piąte. -- Warszawa : Dwie Siostry, 2019.

* Dobrzańska Bożena M., Dobrzański Grzegorz, Kielczewski Dariusz. Ochrona środowiska przyrodniczego. -- Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2009.

* Ekologiczny projekt w kompetentnej szkole, czyli O szkolnych projektach ochrony lokalnej przyrody realizowanych w ramach Kampanii "Szkoły dla Przyrody" / pod red. Marka Kaczmarzyka. -- Bystra : Poradnia na Rzecz Wszystkich Istot, cop. 2010.

* Franczyk Anna, Krajewska Katarzyna, Skorupa Joanna. Animaloterapia : Program Przedszkolnego Klubu Animals "Cztery Łapy". -- Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2007.

* Gil Wojciech. Wojciech Gil opowiada o leśnych rodzinach. -- Warszawa : Multico Oficyna Wydawnicza, copyright 2020.

* Kaliska Zofia, Jacewicz Beata. Scenariusze szkolnych przedstawień teatralnych : dla szkół podstawowych. Białystok : Wydawnictwo PRINTEX, 2010.
M. In.: Zima. Wiosna. Lato. Jesień. Zwierzęta w Ogrodzie Zoologicznym. Zwierzęta w domu i na podwórku. Zwierzęta w lesie.

* Kaliska Zofia. Scenariusze teatryków dla przedszkoli. -- Białystok : Wydawnictwo Printex, 2011.

Scenariusze dziecięcych przedstawień teatralnych mogą być wykorzystywane zarówno w szkolnych teatrykach jak i na lekcjach języka polskiego. Ogółem jest ich ok. 30. Treść przedstawień ma charakter okolicznościowy bądź tematyczny, za zarazem edukacyjny. Oto niektóre z nich: Zima, Wiosna, Zwierzęta w domu i na podwórku, Teatryk geograficzny.

* Kąkol Jan Andrzej. Edukacja ekologiczna w szkole podstawowej : ścieżka międzyprzedmiotowa. -- Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, cop. 2002.

* Kompendium wiedzy o ekologii / pod red. Jana Strzałko i Teresy Mossor-Pietraszewskiej; aut. Lubomira Burchardt [et al.].--Wyd. 3, dodr. 2. -- Warszawa : Wydaw. Naukowe PWN, 2006.

* Kozyra-Pawlak Ewa, Pawlak Paweł. Mały atlas zwierzątek Ewy i Pawła Pawlaków. -- Warszawa : Nasza Księgarnia, © copyright 2019.

* Lejman Jacek. Ewolucja ludzkiej samowiedzy gatunkowej : dzieje prób zdefiniowania relacji człowiek - zwierzę. -- Lublin : Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, 2008.

- * Machos-Nikodem Marzena. Dogoterapeutyczny program polisensorycznej stymulacji porozumiewania się : poradnik dla logopedów, dogoterapeutów i nauczycieli wykorzystujących terapię kontaktową w pracy z dziećmi z dysfunkcjami rozwojowymi. -- Warszawa : Centrum Metodyczne Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej, 2007.
- * Mikołuszko Wojciech. Wojtek. -- Warszawa : Wydawnictwo Agora, 2019.
- * Program Operacyjny - Infrastruktura i Środowisko 2007 - 2013 : Narodowe Strategiczne Ramy Odniesienia 2007-2013 /[dokument oprac. zespół w składzie: Justyna Antolak-Szymanska et al.]. -- Warszawa : Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, 2008.
- * Przytulajka /Krawczyk, Lingas-Łoniewska, Kalicińska, Wilczyńska, Przybyłek, Sońska, Lis, Olejnik, Szarańska, Wala, Krasińska, Gawrych-Skrzypczak, Mroczkowska. -- Poznań : Czwarta Strona, copyright © 2018.
- * Ptaki drapieżne : scenariusze zajęć lekcyjnych /[aut. tekstu Dariusz Anderwald [et al.] ; red. Anna Rodziewicz. -- Olsztyn : Komitet Ochrony Orłów, 2002.
- * Obszary chronione w Polsce / Małgorzata Walczak i in. ; Instytut Ochrony Środowiska. -- Wyd. 3 zaktual. i uzup. -- Warszawa : Instytut Ochrony Środowiska, 2001.
- Stephens Helen. Jak schować lwa w szkole. -- Wyd. 2. -- Warszawa : Amber, 2020.
- * Säfström Maja. Niesamowite zwierzęta i ciekawostki z ich życia. -- Wyd. pierwsze. -- Warszawa : Wydawnictwo Czarna Owca, 2018.
- * Symonides Ewa. Ochrona przyrody. -- Warszawa : Wydawnictwo Uniwersytetu Warszawskiego, cop. 2007. + dysk optyczny (CD-ROM).
- * Webb Holly. Bezdomny, smutny Puszek. -- Wyd. I. -- Warszawa : Wydawnictwo Zielona Sowa, copyright 2021.
- * Wohlleben Peter. Dotknij, poczuj, zobacz :fenomen relacji człowieka z naturą. -- Kraków : Otwarte, 2019.
- * Wolański Napoleon. Ekologia człowieka :podstawy ochrony środowiska i zdrowia człowieka. T. 1,Wrazliwosc na czynniki środowiska i biologiczne zmiany przystosowawcze. - - Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006.
- * Wolański Napoleon. Ekologia człowieka :podstawy ochrony środowiska i zdrowia człowieka. T. 2, Ewolucja i dostosowanie biokulturowe. -- Warszawa : Wydawnictwo Naukowe PWN, 2006.
- * Wspomaganie rozwoju dzieci z zespołem Downa : teoria i praktyka /pod red. Bogusławy Beaty Kaczmarek. -- Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls" : na zlec. firmy Program Rozwoju Komunikacji MAKATON, 2008.
Zbiór artykułów prezentuje zagadnienia związane z aspektem medycznym zespołu Downa, aspektem językowym i poznawczym oraz aspektem psychospołecznym i edukacyjnym (m.in. hipoterapia).

* Wybrane formy terapii i rehabilitacji osób z autyzmem /pod red. nauk. Ewy Pisuli i Doroty Danielewicz. -- Wyd. 2. -- Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2008.

Książka zawiera zbiór artykułów dotyczących zarówno efektów terapii dzieci z autyzmem, jak też przedstawia zastosowanie metod behawioralnych w pracy z osobami z autyzmem. Wśród metod uzupełniających i alternatywnych omówiono "Czas podłogowy", metodę Opcji, biblioterapię, dogoterapię, hipoterapię, uławną komunikację.

II. ARTYKUŁY Z CZASOPISM

* Basak Dawid, Kubiak Karina. Anatomia i fizjologia wzroku. Cz. 1 // Biologia w Szkole. 2008, nr 5, s. 21-34.

Jak działa oko ludzkie. Jak widzą świat niektóre owady i zwierzęta.

* Bezpiecznie wśród zwierząt // Bliżej Przedszkola. 2009, nr 11, s. 56.

Uczenie dziecka bezpiecznego zachowania wobec nieznanego psa.

* Błońska Barbara. Przemoc wobec zwierząt jako sygnał przemocy wobec kobiet i dzieci // Niebieska Linia. 2016, nr 5, s. 17-22.

Związki pomiędzy przemocą domową a przemocą wobec zwierząt towarzyszących.

* Borsuk Piotr. "Niedźwiedzie" Antarktydy i nie tylko // Biologia w Szkole. 2011, nr 3, s. 24-28.

Charakterystyka wybranych gatunków zwierząt zamieszkujących Antarktydę.

* Borsuk Piotr. Życie między lodowcami // Biologia w Szkole. 2009, nr 2, s. 14-24.

Wyspa Króla Jerzego - roślinność, zwierzęta.

* Chyrowicz Barbara. Cierpienie ludzi - cierpienie zwierząt // Znak. 2008, nr 6, s. 59-72.

Rozważania na temat znoszenia i zadawania bólu i cierpienia przez człowieka. Ból i cierpienia, jakie dotyczą zwierzęta ze strony ludzi. Sens religijny cierpienia. "Zwierzęce cierpienie" w wyobrażeniu człowieka. Moralna dopuszczalność zabijania zwierząt dla korzyści ludzi.

* Dziedzic Lesława. Jakże zwierzęta kochają mróz? // Świetlica w Szkole. 2019, nr 6, s. 28.

Zajęcia umysłowe, rytmiczne i manualne rozwijające kompetencje kluczowe w świetlicy.

* Eichert Urszula, Ziomek Joanna. Historia badań behawioralnych : czyli kilka słów o tym, jak ewaluowało nasze postrzeganie zachowania zwierząt // Biologia w Szkole z Przyrodą. 2017, nr 1, s. 4-10.

Zmieniające się na przestrzeni wieków koncepcje postrzegania zachowania zwierząt a zrozumienie obiektów badanych, ich poznanie i ochrona.

* Gołębowska Maria. Zwierzęta z warzywnego ogrodu // Wychowanie w Przedszkolu. 2010, nr 9, s. 53.

Wykonywanie zwierzątek z warzyw. Konspekt zajęć plastyczno-technicznych.

* Jesień i zwierzęta // Bliżej Przedszkola. 2019, nr 9, s. 60-62.

Przygotowania do zimy. Propozycje aktywności dla dzieci przedszkolnych, starszych na październik. Jesienne zwyczaje zwierząt. Propozycje zabaw.

* Grott Joanna. Tropem czworonożnych żołnierzy // Wiadomości Historyczne. 2019, nr 5, s. 26-30.

W artykule opowiedziano losy psów - żołnierzy, historię angażowania zwierząt do celów militarnych, ośrodki szkolenia zwierząt na potrzeby wojska w Polsce.

* Hoffmann Joanna. Dokarmiamy zwierzęta // Świetlica w Szkole. 2019, nr 1, s. 25.
Propozycja wykonania pracy plastycznej nawiązującej do Ogólnopolskiego Dnia Dokarmiania Zwierzyny Leśnej.

* Hoffmann Joanna. Za co kochamy zwierzęta? // Świetlica w Szkole. 2019, nr 1, s. [31].
Scenariusz zajęć świetlicowych zapoznających z zasadami dbania o zwierzęta.

* Jakubowska Alina. Zwierzęta - środowisku, środowisko - zwierzętom // Życie Szkoły. 2017, nr 3, s. 38-41.
Scenariusz zajęć dla uczniów klas I-III szkoły podstawowej.

* Klimowicz E. "Ludzie i zwierzęta białych łądów z Grenlandii" : zajęcia z cyklu "Zima z książką" (Z warsztatu metodyka) // Poradnik Bibliotekarza. 2011, nr 1, s. 38-40.
Zajęcia w bibliotece publicznej przeznaczone dla przedszkolaków.

* Ludorowska Agnieszka. Dzieci i zwierzęta - czy są sobie potrzebne? // Wychowanie w Przedszkolu. 2021, nr 2, s. 28-32.
Znaczenie zwierząt w życiu dzieci i rola przedszkola w kształtowaniu postawy przedszkolaków względem zwierząt.

* Ostrowski Damian. Informacje zostawiane przez zwierzęta // Biologia w Szkole z Przyrodą. 2016, nr 2, s. 18-24.
Wskazówki do rozpoznawania śladów zostawionych przez zwierzęta w lesie, parku, na polu i łące. Odczytywanie śladów jako możliwość wzbogacenia wiedzy na temat zwierząt (m.in. wilka, sarny, jelenia, łosia i dzika).

* Stajszczyk Marek. Niedźwiedź brunatny // Biologia w Szkole z Przyrodą. 2016, nr 2, s. [11]-17.
Niedźwiedź brunatny jako przykład wyjątkowo zróżnicowanego gatunku pod względem ubarwienia i wielkości. Różnorodność biotypu. Wszystkożerność niedźwiedzia brunatnego. Obecność zwierzęcia w Polsce i Europie.

* Maleszak K. Potwory z morskich głębin // Biologia w Szkole. 2009, nr 6, s. 38-45.
Zwierzęta zamieszkujące głębiny oceanów. Oazy hydrotermalne. Doliny ryftowe.

* Parczewska Teresa. Dzieci i zwierzęta // Wychowanie w Przedszkolu. 2009, nr 6, s. 33-36.
Rola zwierząt w procesie socjalizacji dzieci w wieku przedszkolnym. Zalety posiadania zwierząt domowych. Dlaczego dzieci dokuczają zwierzętom. Zadania przedszkola w kształtowaniu pozytywnego stosunku dzieci do zwierząt.

* Preibisz-Wala Kinga. Niepojęty świat zwierząt - dlaczego zwierzęta różnią się od siebie? // Biologia w Szkole. 2012, nr 1, s. 38-42.
Scenariusz lekcji przyrody dla klas IV-VI.

* Prus-Wiśniewska Helena. Bezpiecznie za progiem domu i przedszkola // Wychowanie w Przedszkolu. 2008, nr 5, s. 32-37.

Przekazywanie dzieciom podstawowych wiadomości o ruchu drogowym i utrwalanie prawidłowych zachowań na drodze i ulicy. Bezpieczne przebywanie dziecka poza domem - osoby nieznajome, miejsca zabaw, zwierzęta, warunki atmosferyczne.

* Rechnio-Kołodziej Beata. Zwierzęta z wiejskiego podwórka : (ćwiczenia utrwalająco – sprawdzające) // Wszystko dla Szkoły. 2009, nr 3, s. 20.

* Sowa Katarzyna. Zajęcia edukacyjne i pedagogiczne z udziałem zwierząt // Wszystko dla Szkoły. 2009, nr 5, s. 10-11.

Autorka przedstawia poglądy prof. Reinholda Berglera oraz dr Anke Prothmann. Przykłady instytucji w Polsce, które prowadzą zajęcia z udziałem zwierząt.

* Śmiatacz Gabriela. Fascynujące zwierzęta - żółw grecki // Świetlica w Szkole. 2021, nr 3, s. 26-27.

Scenariusz zajęć świetlicowych z okazji Światowego Dnia Żółwia (23 maja).

* Tomasiak Małgorzata. Konkursy tematyczne : z wykorzystaniem fragmentów literatury dziecięcej // Życie Szkoły. 2008, nr 8, s. 26-29.

Propozycja konkursu na etapie edukacji wczesnoszkolnej, sprawdzającego znajomość treści lektur. Przewodnim tematem konkursu są zwierzęta.

III. FILMY

* Corrine Wyspa. Manfred

Sztucznie usypana wyspa na Dunaju w Wiedniu, na której pojawiły się przedstawiciele dzikiej przyrody, jak np. kuna domowa, bóbr, królik.

* Hacking Michael. Olbrzymy Buddy

Film ukazuje rolę słoni w dziejach Sri Lanki.

* Paschinger Waltrand, Hafnem Franz. Zając i słońce.

Film ujawnia rzeczywisty związek zająca ze słońcem.

* Ptakolub / program przygotował Gerard Sawicki

Edukacja przyrodnicza i ekologiczna. Biologia. 11 filmów o skrzydlatych współmieszkańcach Ziemi, swobodnie unoszących się w powietrzu.

Opracowała: Grażyna Hrebieniuk

Aktualizacja: 15 XI 2021 r.